

Знахідки коваликів *Limoniscus violaceus* (P. W. Mueller, 1821) і *Ampedus quadrisignatus* (Gyllenhal, 1817) в Українських Карпатах. *Limoniscus violaceus* (P. W. Mueller, 1821) – рідкісний вимираючий вид, релікт первинних широколистяних лісів. Поширений у Європі крім найпівденніших і найпівнічніших районів (Великобританія, Австрія, Естонія, Іспанія, Німеччина, Румунія, Словаччина, Угорщина, Франція, Чехія).

Трапляється в старих теплих листяних лісах передгір'їв і поясу букових лісів, що не зазнали антропогенного впливу. Личинка розвивається у приземних дуплах старих листяних дерев, найчастіше дуба і бука. Заляльковується у серпні-вересні, молоді жуки перезимовують у лялечкових печерках в стінках або на дні дупла. Дорослі жуки з'являються навесні і ведуть прихований спосіб життя всередині дупел.

Імаго та личинки виду знайдено нами 5 квітня 2010 року в дуплі бука в околицях села Кам'яниця Ужгородського району, а личинки також в ок. с. Ворочеве Перечинському району Закарпатської області.

Ampedus quadrisignatus (Gyllenhal, 1817) – рідкісний реліктовий вид первинних лісів. Поширений у Середній і Південній Європі (Франція, Швейцарія, Італія, Австрія, Чехія, Словаччина, Сербія, Боснія і Герцеговина, Хорватія, Чорногорія, Угорщина, Румунія). В Україні відомий за давніми знахідками з м. Ужгорода і Мукачєва (Roubal, 1936), а також за однією особиною із Кіровоградської області (Долин, 1988).

Трапляється у старих листяних лісах південно-західних передгір'їв, особливо у їх затінених ділянках із товстостіпними деревами. Облігатний сапроксилобіонт, личинка розвивається у старих лежачих стовбурах листяних дерев, найчастіше дуба і бука. Віддає перевагу деревині, зараженій бурими і червоними гнилями. Личинки хижі, живляться здебільшого личинками рогака *Aesalus scarabaeoides*. Заляльковування відбувається восени, а дорослі жуки з'являються навесні.

Одну особину виду відмічено 21.08.2009 р. в гнилій деревині лежачого стовбура дуба в околицях с. Невицьке Ужгородського району.

Обидва види занесені до Міжнародної червоної книги (IUCN: EN) і повсюдно перебувають під загрозою зникнення внаслідок скорочення площ старих природних листяних лісів і пралісів, порушення вікової структури деревостанів, видалення з них мертвої деревини. — **О. Ю. Мателешко** (Ужгородський національний університет; м. Ужгород, вул. Волошина, 32).

Нові знахідки Noctuoidea (Lepidoptera, Insecta) на Закарпатті. [New finds of the Noctuoidea (Lepidoptera, Insecta) of the Transcarpathia].

— Згідно з останніми опублікованими даними [Геряк Ю.М. Лускокрилі надроддини Noctuoidea (Insecta, Lepidoptera) Закарпатської області // *Наук. вісн. УжНУ*. Вип. 29., 2010], видовий список Noctuoidea (Lepidoptera, Insecta) Закарпатської області налічував 498 видів, проте, на основі нових знахідок, його можна доповнити ще двома видами. А саме, в період з 16 по 19.11.2010 р., на схилі вулканічної гори-останця в урочищі Ардовська гора біля м. Берегове, вперше на Закарпатті та Західній Україні зареєстровано 6 особин середземноморського виду-мігранта – *Mythimna unipuncta* (Haworth, 1809). Свіжий, неушкоджений стан імаго свідчить про приналежність до місцевого покоління нащадків мігрантів з півдня. Крім того, в цей самий час у даному локалітеті також виявлено декілька особин іншого мігранта – *Peridroma saucia* (Hubner, [1808]). Очевидно, дуже жарке літо посприяло міграціям деяких ксеротермофільних південних видів та утворенню тут тимчасових популяцій. Серед інших цікавих знахідок, зроблених у цей період у вказаному урочищі, варто згадати *Nycteola siculana* (Fuchs, 1899) – друга знахідка у Закарпатті та Зах. Україні, а також регіонально-рідкісних: *Dichonia convergens* ([Denis & Schiffermüller], 1775), *Agrochola lychnidis* ([Denis & Schiffermüller], 1775), *Conistra ligula* (Esper, [1791]) і *Xylena exsoleta* (Linnaeus, 1758). В ур. Ардовська гора 10.08.2009 р. також виявлений 1 ♂ *Cryphia felina* (Eversmann, 1852), нового для Закарпаття і взагалі континентальної України виду-двійника *Cryphia raptricula* ([Denis & Schiffermüller], 1775), від якого, проте, він добре відрізняється за будовою геніталій. Крім того, 20.05.2006 р. на мезофітній луці на г. Плішка у Вулканічних Карпатах виявлений 1 ♂ *Penthophera morio* (Linnaeus, 1767). Цей вразливий і стенотопний вид не реєструвався на Закарпатті більш ніж 100 років. Отже, враховуючи нові знахідки, список Noctuoidea Закарпатської області на даний час налічує 500 видів. — **Геряк Ю.М.** (Львівське відділення Українського ентомологічного товариства, м. Львів, entomobelka@ukr.net), **Мателешко О.Ю.** (Кафедра ентомології та біорізноманіття Ужгородського національного університету, м. Ужгород, mateleshko@rambler.ru).